

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
יוליה מלינובסקי
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
חמד עמאר

פ/25/6512

הצעת חוק להשבת כפיפות בתי הדין למשרד המשפטים, התשפ"ו–2026

- מטרה 1. מטרתו של חוק זה היא לבטל את החלטת הממשלה בדבר העברת סמכויות שר המשפטים לפי חוק הדיינים, התשט"ו–1955¹, לשר אחר, ולהשיב את כפיפות בתי הדין הרבניים למשרד המשפטים.
- פקיעה 2. החלטת הממשלה מס' 180 מיום 5 ביולי 2015, בדבר העברת סמכויות שר המשפטים לפי חוק הדיינים, התשט"ו–1955, לשר אחר, בטלה ביום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

בתי הדין הרבניים הם חלק בלתי נפרד ממערכת המשפט בישראל. הם מחזיקים בסמכויות שיפוטיות מלאות, דנים בעניינים מהותיים במעמדם האישי של אזרחים, והחלטותיהם מחייבות כדין החלטות בתי המשפט האזרחיים. כערכאה שיפוטית מלאה, מקומם הטבעי הוא תחת פיקוח מקצועי של שר המשפטים ומשרדו, כחלק ממערכת משפט מאוחדת.

עם זאת, בהחלטת ממשלה מס' 180 מיום 5 ביולי 2015 הועברה הסמכות לפיקוח על בתי הדין הרבניים ממשרד המשפטים למשרד לשירותי דת, במסגרת הסכמים קואליציוניים ובהובלת ש"ס, ללא הצדקה מקצועית או משפטית, ובכך נוצרה אנומליה חריגה במבנה מערכת המשפט.

מאז אותה החלטה מצויה מערכת בתי הדין הרבניים בכשל תפקודי מתמשך וקריסת מערכות, המתבטא בין היתר בעיכובים ממושכים בהליכים, ביטול דיונים, ליקויים בתיעוד ובהקלטת פרוטוקולים ופגיעה בשקיפות ובהליך ההוגן. מצב זה פוגע בזכויות היסוד של מתדיינים רבים ובאמון הציבור במערכת. לפיכך, בהצעת החוק מוצע לבטל את החלטת הממשלה משנת 2015, בדבר העברת סמכויות שר המשפטים, ולהשיב את בתי הדין הרבניים למסגרתם הטבעית במשרד המשפטים, הגוף המקצועי והבלעדי המוסמך לנהל ערכאה שיפוטית בעלת סמכויות מלאות, לשם הבטחת תפקוד שיפוטי תקין, אחידות מערכתית ושמירה אפקטיבית על שלטון החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 68.

ח' בשבט התשפ"ו (26.01.2026)